

Περιοδολόγηση της βυζαντινής φιλοσοφίας

Περίληψη: Η διαίρεση της βυζαντινής φιλοσοφίας σε περιόδους με βάση τους αιώνες, λαμβάνοντας υπόψη τη μακρά ανάπτυξη του βυζαντινού πολιτισμού, τις διάφορες πτυχές της βυζαντινής σκέψης και τη μοναδική ιστορική πραγματικότητα, είναι, πρώτα απ' όλα, συμβατική, μεθοδική και χρήσιμη. Μια τέτοια συμβατική διαίρεση επιτρέπει στους ερευνητές να παρατηρήσουν τα διάφορα στάδια και γεγονότα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας που επηρέασαν αποφασιστικά τη βυζαντινή φιλοσοφία και άφησαν τα ιδιαίτερα αποτυπώματά τους σε αυτήν. Σε κάθε ιστορική παρατήρηση, αυτού του είδους η προσέγγιση επιλέγεται για μεθοδολογικούς λόγους, ωστόσο πρέπει να γνωρίζουμε ότι η ζωή και ο πολιτισμός δεν σέβονται τέτοια όρια, ότι καμία περίοδος δεν αρχίζει και δεν τελειώνει απότομα, σε ένα σαφές σημείο. Η ανομοιογένεια των χρονολογικών διαιρέσεων της βυζαντινής φιλοσοφίας αντανακλάται στην ανάλογη ανομοιογένεια της περιοδολόγησής της, καθώς οι διάφοροι ερευνητές χρησιμοποιούν διαφορετικά κριτήρια. Στην παρούσα μελέτη θα εξετάσουμε την περιοδολόγηση της βυζαντινής φιλοσοφίας από επιλεγμένους συγγραφείς και θα εξηγήσουμε τους σημαντικότερους πολιτιστικούς παράγοντες που επηρέασαν τη διαμόρφωση της μεταγενέστερης σκέψης.

Λέξεις κλειδιά: περιοδολόγηση, φιλοσοφία, Βυζάντιο, πολιτιστικοί παράγοντες

Abstract: Division of Byzantine philosophy into periods on the basis of centuries – with these periods taking into account the long development of Byzantine culture, various aspects of Byzantine thought and reflecting the unique historical reality – is, first and foremost, conventional, methodical and helpful. Such conventional division allows the researchers to observe different stages and events of the Byzantine Empire that decisively influenced Byzantine philosophy and left their particular imprints on it. In every historical observation, this kind of approach is chosen due to methodological reasons, yet one must be aware that life and culture do not respect such boundaries, that no period starts or ends abruptly, at a clear point. Disunity of chronological divisions of Byzantine philosophy is reflected in similar disunity of its periodization, as different researchers utilize different criteria. In this study, we will consider the periodization of Byzantine philosophy by selected authors and we will explain most important cultural factors that had an impact on forming of later thought.

Key words: periodization, philosophy, Byzantium, cultural factors